СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 30. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, четвер, 6-го лютого 1947. No. 30. JERSEY CITY and NEW YORK, Thursday, February, 6, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПІДПОЛЬНИЙ ПРОВІДНИК КОМУНІСТІВ ПІД АРЕШТОМ

На підставі варанту президента, виданого у Вашинґтоні генеральним прокуратором, два федеральні судові урядовці арештували в Ню Йорку Ґерґарта Айслера і передали його як ворожого чужинця до іміграційної стації на Елис Айленд. Департамент справедливости не оприлюднив причини арештування, а сказав лише, що Айслер є ворожий чужинець, уроджений у Німеччині. З інших джерел звісно, що Айслер має бути переслуханий в комісії для неамериканських Діянь в конгресі. Айслера вважають за „мозок комуністів" в Злучених Державах. Він діставав тайні вказівки з Кремля і передавав їх проводові американських комуністів, як це виявив Луїс Буденз, колишній редактор комуністичної газети „Дейлі Воркер".

ЛІЛІЄНТАЛ ВІДПЕКУЄТЬСЯ КОМУНІЗМУ.

Дейвид Е. Ліліентал, назначений президентом Труманом на становище предсідника комісії Атомової Енергії, рішуче заперечив, наче б він був прихильником комунізму і склав своє політичне „вірую" щодо американізму. Це все сталося при нагоді, коли сенатська комісія перевірювала різні закиди проти Ліліенталя заки затвердить його на становищі голови комісії. Закиди комунізму проти Ліліентала видвигнув був сенатор Кент МекКелар з Тенесі.

ЗАСУДИЛИ ОСТАННЬОГО НІМЕЦЬКОГО ШПИГА.

Теодоро Е. Е. Ляв, аргентинець німецького роду, який займався шпигунством в користь націстівської Німеччини вчасі війни, дістав у нюйорськім суді 10 літ вязниці. Він був членом шпигунської шайки, яка оперувала в Америці під проводом Курта Фредерика Людвіґа з Ню Йорку. Коли федеральні агенти попали на слід затій Лява в 1941 р. він утік до Південної Африки, а звідти перебрався пізніше до Арґентини. В жовтні минулого року Ляв перебрався знову до Злучених Держав і тут попав під арешт.

100,000 СМЕРТЕЛЬНИХ ВИПАДКІВ РІЧНО.

Рада Краєвого Безпеченства в Шікаґу оприлюднює статистику нещасливих випадків за 1946 р. Показується, що в минулому році згинуло 100,000 людей від нещасливих випадків у Злучених Державах. Найбільше нещастя трапилося таки в домах, бо аж 34,000, а потім ідуть випадки на прилюдних дорогах, яких було 33,500. Маєткова втрата внаслідок нещасливих випадків дійшла до $5,600,000,000.

А.Ф.П. ОПРИЛЮДНЮЄ ЧИСЛО СВОЇХ ЧЛЕНІВ.

Вчасі нарад Екзекутивної Ради Американської Федерації Праці в Маямі складав звіт з фінансів секретар-скарбник Джордж Міні і подав до відома, що з днем 1 лютого платять членські вкладки до Федерації 7,505,446 членів. Число членів зросло на 255,000 від вересня минулого року. При обговорюванні видатків дискутовано над пенсійним фондом для урядників Федерації. Тоді поставлено запит, чи правдою є, наче б предсідник А.Ф.П. Вилйем Ґрін приготовлявся піти на пенсію ізза старости. Ґрін заперечив. Не зважаючи на це в колах А.Ф.П. вперто кружляють вісті, що Ґрін піде на пенсію, а на його місце прийде Джан Л. Луїс.

ЗАКИДАЮТЬ МОНОПОЛІЮ ЮНІЯМ.

У переслуханні знавців для підготови робітничих законів явилися як свідки в сенатській комісії у Вашинґтоні представники підприємців. Вони видвигали закид, що робітничі юнії змагають до монополії. Цьому поглядові спротивився речник робітничих організацій Луїс Волдман з Ню Йорку. Він твердить, що засада „отвореного заводу" дасть приступ до робітничого руху ракетірам і комуністам. На це відповів сенатор Бол, що замкнений завод „є засобом для ракетірів".

На Південній Конференції Релігії і Праці висловив погляд вислужений пастор д-р Алва В. Тейлор з Нешвил, Тенн., що змагання до зорганізування робітничих юній в південних стейтах, є „боротьбою за демократію в промислі, за добробут мільйонів, які працюють за заплату і боротьбою за те, щоб людину поставити вище долара".

СНІГ І ХОЛОД В ОКОЛИЦІ НЮ ЙОРКУ.

Осліплююча сніговія наспіла в околиці Ню Йорку у вівторок вночі 4 лютого, а з нею й справжній мороз. Є це найбільш дошкульний день цьогорічної зими. З інших стейтів наспіли вісти про перешкоди в русі наслідком сніговії. У Питсбургу 25,000 людей відставлено хвилево з праці, бо не доставлено засобів до заводів внаслідок сніговії.

Президент дорікає польському амбасадорові за зломання приречення

Президент Труман заявив отверто новому польському амбасадорові Иосифові Віневічові, що Польща поламала зобовязання в справі свобідних виборів у себе. Одначе Злучені Держави не хочуть зривати дипломатичних звязків з Польщею, „бо уряд Злучених Держав не перестає інтересуватися добробутом польського народу", сказав президент.

Віневіч приїхав на становище амбасадора з Варшави на місце Оскара Ланґа, який виїхав до Варшави, щоб узяти участь в нарадах нового польського парламенту, до якого вибрала його урядова партія. Завваги газет про дорікання президента такі, що це не бувале в історії дипломатії, щоб робити такі закиди новому послові.

СЕНАТОРИ НЕ ПОЇДУТЬ ДО МОСКВИ НА ПОЧАТКОВІ НАРАДИ.

Зогляду на велике накопичення праці в сенаті, тимчасовий предсідник сенату, Артур Г. Ванденберґ заявив, що він не може їхати на мирові наради до Москви на день 10. березня разом з секретарем стейту Джорджом С. Маршалом. Ванденберґ є теж головою сенатської комісії закордонних відносин, отже має дуже відповідальне становище вчасі мирових переговорів. Бувший голова цеї комісії, сен. Там Кепелі, теж відмовляється їхати до Москви ізза перепрацювання. Можливе, що оба сенатори виїдуть до Москви в пізнішій стадії нарад, як звідомляють з Вашингтону.

ЗАГРАНИЧНІ ГОСТІ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Гаролд Р. Л. Д. Александер, бувший полевий маршал Великої Британії, а тепер генеральний губернатор Канади, прибув зо своєю жінкою на „державну візиту" до Білого Дому. Тут приняв їх президент як гостей дому і видав у їх честь обід. На обіді явилися найвищі урядовці.

Нововибраний президент республики Уругваю в Південній Америці, сеньор Томас Берета, приїхав як урядовий ґість до Маямі, на Флориді, а звідти поїде до Вашингтону. По відвідинах у Білому Домі, Берета поїде до Филаделфії і Ню Йорку і відвідає бібліотеку Франклина Д. Рузвелта в Гайд Парку.

ОДИНАЦЯТЬ МІЛІОНІВ ОЗБРОЄННИХ ВОЯКІВ У СВІТІ.

У другому році миру находяться 11,000,000 вояків в арміях великих держав світу, як це обчисляє майор Гол Д. Стюард на підставі цифр у розвідчім бюрі воєнного департаменту. Росія веде перед у числі збройних сил — около 3,000,000 вояків. Після того йде Китай з 2,700,000 вояків, Англія з 1,500,000 і Злучені Держави з 1,300,000. Франція має лише 150,000 війська.

Советські диктатори проти особистих прав людини

Лейк Саксес, 4. лютого. На сьогоднішньому засіданні Комітету Прав Людини при О. Д. советські представники виявили своє справжнє обличчя. Предметом нарад була основна проблема „відношення одиниці до держави". Студіовано теж лісту прав і свобід, що мала б послужити Комісії напрямними при списуванні першого міжнародного законопроєкту про права людини. Ліста охоплює: Право життя і особистої свободи; заборона невільництва і примусових робіт; право петиций до своїх державних урядів та до Обєднаних Держав; карні закони не повинні діяти взад; право власности і заборона безправного позбавлення власности; свобода руху (міґрації); свобода противитися насильству. Советський представник Тепляков заявив, що ці права і свободи є або безпотрібні, або поза засягом теперішньої сили Обєднаних Держав, або базовані на місцевих законах і звичаях в поодиноких державах і тому він в імені Советського Союзу заявився проти цих прав. Дивлячись на листу він цитував: „Право противитися гнобленню. Що це значить? Яка є дефініція „гноблення"? Це вимагає основної дискусії". Причиною найзапекліших дебат були чотири пропозиції Ливанського представника д-ра Карла Малика. Він пропонував визнати, що: 1. „Людська особа" є „перша" у відношенні до групи, — кляси, чи держави — до якої вона належить; 2. „Думка і сумління" людини є справами „найсвятішими" і ненарушними; 3. Всякий „соціяльний натиск", звідкіля він не походив би і який насилував би думку людини, є злий; 4. Група може помилятися, подібно, як може помилятися одиниця; в кожному разі компетентною судити є тільки людська особа. Тепляков негайно заявив, що одиниці не можна відділювати від спільноти. П-ні Рузвелт на цю тему заявила: Права людини є справою дуже важливою. Не йде про те, щоби відділити одиницю від спільноти, а тільки щоби запевнити цій одиниці відповідні права в спільноті. Британський представник висловив думку, що не має „абсолютної свободи" одиниці. Ливанський представник вияснив свої домагання, що він не не є за відділення одиниці від спільноти, як теж не хоче наставляти одиницю проти держави, ані навпаки. Він хоче тільки визнання, що держава є для одиниці та що одиницю не можна стріляти за це, що вона не погоджується з думкою загалу.

СКИТАЛЬНИКИ В АВСТРІЇ ПРИЧИНОЮ АМЕРИКАНСЬКО-СОВЄТСЬКИХ НЕПОРОЗУМІНЬ.

Доля 400,000 скитальників в Австрії була причиною одного з найбільших словних зударів між представниками Злучених Держав і Советського Союзу на Лондонській конференції заступників міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг, дня 4-го лютого. Ішло про пропозиції згаданих представників щодо клявзулі в мировому договорі з Австрією, якою визначувалося б т. зв. „воєнних злочинців і колабораціоністів" та їх видачу відповідним урядам. Советський Союз домагається видачі кожного, кого він назве „воєнним злочинцем", без обовязку потверджувати свої закиди відповідними доказами. Америка з цілою рішучістю противиться цим домаганням, заявляючи, що хоча між 400,000 скитальників в Австрії є без сумніву більша частина проти-советського наставлення та яка з різних причин не хоче вертатися до Советського Союзу, але це в американському і міжнародному розумінні це далеко не означає, що ці люди є „воєнними злочинцями", чи „потенційними фашистами". Теж британський представник погоджується на додання до австрійського договору клявзулі про „воєнних злочинців", але американський представник ген. Кларк рішучо противився проти британської пропозиції, щоби австрійський уряд висилав меморіял до Контрольної Комісії Союзників у Відні з домаганням переводити слідство між переміщеними особами. Америка рішучо противиться примусовій репатріяції скитальників з Австрії і погоджується на видачу тільки під трома умовами: 1. Як буде доказано, що дана особа є справді здогадним виновником; 2. Що вона є справді громадянином держави, яка домагається її видачі; і 3. Як будуть представлені переконливі докази, що дана особа справді провинилась. Американський представник генерал Кларк навів приклади, що Югославія домагалася видачі цілого ряду скитальників, не маючи можливости доказати їм вину „воєнних злочинів". Теж Советський Союз домагався вдачі з Австрії 12 здогадних воєнних злочинців, але на підставі доходжень можна було ствердити, що тільки трьох з них є росіянами.

НОРВЕГІЯ ПІДПИСАЛА СТАТУТ ІРО.

Дня 4. лютого норвежський амбасадор Вільгельм Мунтге де Морґенстірне урочисто підписав в Емпайр Стейт Білдінґ в Ню Йорку статут Міжнародньої Організації для Скитальників як десятий її член з черги. Норвегія тим самим належатиме до Підготовчої Комісії ІРО, яка почне свої наради в Женеві 11-го лютого.

АМБАСАДОРИ АМЕРИКИ Й АНГЛІЇ ІГНОРУЮТЬ ВІДКРИТТЯ ПОЛЬСЬКОГО СОЙМУ

Варшава, 4. лютого. Сьогодні тут відбулося врочисте й парадне відкриття першого післявоєнного польського сойму. Одним з перших завдань сойму буде ратифікувати вислід недавних виборів, що їх Англія й Америка осудили, як незгідних з демократичними прінціпами і з міжнародніми зобовязаннями. На відкритті сойму були теж приявні закордонні дипломатичні представники, тільки місця британського й американського амбасадорів світили пусткою. Вважається, що ігнорація відкриття польського сойму американським і британським амбасадорами заповідає відповідну акцію урядів Америки й Англії проти неправильности недавних виборів. На першому засіданні сойм полагоджував всілякі формальності, при чому не бракувало теж і комічних ситуацій, як напр. комуністи голосували разом з опозицією Міколайчика за його пропозицією, щоби до присяги послів додати фразу „Так нам допоможи Боже", яку були викинули власне комуністичні проєктодавці. Другий раз поєдналась опозиція з урядовою партією, співаючи разом стару протицарську польську соціялістичну пісню.

ФРАНЦУЗЬКИЙ МЕМОРІЯЛ В СПРАВІ РУРЩИНИ.

Американька преса опублікувала вперше меморіял французького уряду в справі відділення Рурщини від Німеччини та створення там міжнародного режіму. Свою пропозицію Франція мотивує двома вимогами: 1. Рурщина є військовим арсеналом, що залишений при Німеччині завжди прозив би відродженням німецької військової потуги і 2. Потребою копальняних багацтв Рурщини на відбудову знищеної німцями Европи.

ЗАГРОЗА ВІДРОДЖЕННЯ НАЦІЗМУ В НІМЕЧЧИНІ.

Франкфурт над Майном, 4. січня. Заступник американського військового губернатора Німеччини, генерал Л. Д. Клей заявив, що з відновленнями комунікаційних получень у Німеччині може теж скріпитися підривна робота націстів. Говорячи на зібранні представників німецьких країн американської окупаційної зони ген. Клей висловив думку, що самими тільки засудами кількох міліонів націстів на підставі законів про денаціфікацію не можна цілком виелімінувати можливість відродження націзму та його підривної роботи.

ЗААРЕШТУВАЛИ ФОН ПАПЕНА.

Звільненого Міжнароднім Військовим Трибуналом б. ґітлерівського дипломата фон Папена заарештовано підчас його розправи в німецькому денаціфікаційному суді, закидаючи йому фальшиві зізнання в справі заповіту Ґінденбурґа.

ЗАСУДИЛИ НА СМЕРТЬ СІМОХ ПОЛЬСЬКИХ СТУДЕНТІВ.

Краків, 4. лютого. Військовий трибунал видав тут сьогодні вирок смерти на шістьох польських студентів, суджених за організацію підпольної Анти-большевицької Ліги. Шістьох інших, в тому дві дівчині, засуджено на різні кари тюрми.

В АНГЛІЇ ПРИЙНЯТО ЗАКОНОПРОЄКТ НАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ.

Лондон, 4. лютого. Британський парламент прийняв більшістю 340 голосів проти 165 законопроєкт про удержавлення електричної енергії. Це є дальший крок на шляху великих соціяльних реформ, що їх планує теперішній лейрубистський уряд.

СУДЯТЬ ПРОВІДНИКІВ РЕЛІГІЙНОЇ СЕКТИ В ЮГОСЛАВІЇ.

В Загребі, Югославія, почався процес проти 18 провідників релігійної секти Єгови, яка відмовилася від співпраці з теперішнім урядом та якій закидується „звязок з міжнародньою реакцією".

ЧЕСЬКІ КОМУНІСТИ ПРОТИ ТОРГІВЛІ ЗІ ЗАХОДОМ.

Чеські комуністи виказують велике занепокоєння та підносять протест проти скріплення торговельних взаємин Чехословаччини зі Заходом та домагаються відповідної акції, яка наблизила б країну не тільки політично, але й господарсько до Советського Союзу.

ЗНОВА ЖУКОВ.

Москва, 4. лютого. Після девятьмісячного зникнення імя маршала Ґ. Жукова знова появилося на сторінках советської преси. Орган советської армії „Красная Звезда" називає маршала Жукова між тими, які дали найбільший вклад у советські перемоги підчас останньої війни. Це вважається за познаку, що Жуков міг би знова промостити собі шлях до ласки Кремля.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЧИ НЕ ІНФОРМУВАТИ Б ТЕЖ І УКРАЇНУ!

Злучені Держави будуть пробувати проломати „залізну куртину", якою відтяті Совєти від світу, і зачнуть незабаром інформувати Росію по радіо про міжнародні події, а в першу чергу про те, що діється в Злучених Державах. Іде про те, щоб люди в Совєтах почули про ці справи правду, а це є тепер доконче потрібним, бо совєтська преса і совєтські радіо ведуть уже від довшого часу кампанію проти Злучених Держав, послугуючись у ній неправдою і перекручуванням фактів.

Департамент стейту саме проголосив, що денні комунікати в російській мові будуть передавані під його наглядом почавши від 17 лютого з міста Мюнхен в Баварії на цю совєтську територію, що є між Москвою і Ленінградом. З цього виходило б, що ці радіо-передачі призначені в першу чергу для російського народу і для Росії. Чи так дійсно є щодо території, як це передали газети, певно не знати і це треба провірити, бо воно важне й особливо обходить нас, американських українців, хоч причина, чому воно нас обходить, повинна інтересувати, як нам здається, теж і вашінгтонський уряд.

Як знаємо, Україна терпить ще й нині за те, що вона держала й далі держить зі Заходом. Ню Йорк Таймс згадує минулої неділі, що чистка в Україні ще далі переводиться, а ця чистка, як знаємо, обіймає письменників, журналістів і мистців теж і за це, що вони задивлені в західню культуру. Теж відомо, що московський уряд в Україні постійно баламутить український нарід фальшивими вістками про Захід і Злучені Держави та Канаду, а зокрема про життя та діяльність американських і канадійських українців. Кремль уже нераз пробував відзиватися через своїх урядовців в Україні до американських і канадійських українців, вихваляючи тільки комуністів, себто таких, що сліпо ідуть за політикою Москви. Він висилає до Злучених Держав і Канади різні „культурні" чи інші „місії", щоби баламутити американських і канадійських горожан українського роду і представляти тоталітарний, совєтський лад „раєм". Він пробує скріпляти при допомозі надсиланих сюди агентів комуністичні ряди серед американських та канадійських українців, оклеветуючи рівночасно тих, що обороняють право українського народу в Европі на вільне й демократичне життя. Комуністична пропаганда фальшиво представляє в Україні становище американських та канадійських українців щодо допомоги Україні, як і пробує вносити ще далі хаос і розбрат теж і на тому тлі в українські ряди в Злучених Державах і Канаді.

Іншими словами знайшлося б багато справ, що обходять американців українського роду в Америці й український нарід у Совєтах, що повинні би бути передані в Україну правдиво, обєктивно й українською мовою. Усі ці справи є не тільки українського, але й загального значення і тому вони повинні знайти місце в американських радіо-передачах до Совєтів. Обовязком нашим є тепер поінформувати про це департамент стейту і поробити відповідні кроки, щоб це здійснилось.

Приноровлення господарки в Англії

Зголошений ще в половині грудня м. р. законопроект Британській Партії Праці про сільське господарство, перейшов в другому читанні в палаті громад англійського парламенту. План такий далекосяглий у своїх наслідках, що коли він прийметься, Англія перейде своєрідну соціяльну революцію. Хоч як радикальні зміни вводить новий закон в земельному господарстві і хоч на яку гостру опозицію заповідалося вчасі зголошення законопроєкту, то при голосуванні в палаті громад опозиція майже цілковито замовкла. Поведінку консервативної партії супроти нового закону треба вважати за „знак часу": не було іншого виходу. Дехто називає капітуляцію консервативної партії за „економічну Донкирк". Вона така поважна, як утеча британської армії зпід Донкирк у 1940 р., щоб рятувати своє існування.

Закон розрахований на далеку мету. Він має на цілі придбати харчі для населення Британії при помочі таких драстичних метод, які вживалися вчасі війни. Є це точна контроля над продукцією і розподілом землеплодів. Закон гарантує не лише зиски з продукції, але теж і продаж продуктів. Щоб консументи могли дістати землеплоди по дешевій ціні, закон передбачує субсидії для фармерів, подібно, як це діється ще тепер у Злучених Державах; обіцює всяку поміч молодим людям, коли вони хочуть перейти з міст на фарми; грозить усуненням з господарства таким, які не пристосуються до вказівок уряду і не будуть продукувати передбаченої кількости землеплодів. З другого боку закон передбачує злуку в одну цілість кількох господарств, коли вони не можуть самостійно продукувати, отже творить більші земельні посілості на лад фільварків. Усе те розраховане на те, щоб збільшити видатність сільського господарства до такого ступня, щоб населення могло вижити.

Населення Англії, що привикло до великих ограничень вчасі війни, розуміє, що йому ще тепер треба обмежити свою особисту свободу і спільними силами працювати на підставі так званої „регіментації". В другому році після війни Англія ще має пайкування. Коли немає виглядів на привіз харчових продуктів із загряниці, треба подбати, щоб їх виплекати в самому краю. Отже Англія йде до „автаркіз" — самовистарчальности. Перед другою війною Англія продукувала лише одну третину потрібних їй харчів. Учасі війни вона продукувала дві тритині. Тепер вона не може дістати з загряниці майже ніяких харчів, навіть, як би мала за що їх купити, бо світові харчі управлюються тепер всесвітньою організацією, яка розділює їм там, де їх найбільше потрібно. Отже Англія мусить використати в себе кожний клапоть землі, інакше буде голод!

Знавці, що присилають звіти про нові переміни в земельним господарстві з Англії, кажуть, що плян уряду не є націоналізацією, як це давніше заповідали. Від зголошення нового законопроєкту у грудні м. р. до його сформулювання зайшли у ньому значні переміни. Це є свого роду експеримент, щоб спонукати молодь осідати на землі. Тому уряд мусів найти якусь заохоту для нових фармерів, а не страшити їх великим обмеженням особистої свободи. Отже під теперішню пору головною журбою уряду є спосіб, у який спонукати міських робітників осідати на сільських господарствах.

Перешкодою в цій справі є еміграційна гарячка англійського населення. Хто має гроші з часів війни, такий мріє про інвестиції в таких далеких колоніях, як Кенія, Родезія або Західня Індія. Інші, що не чуються при грошах, утікають до Австралії, Нової Зеляндії, чи Канади. Ці країни є більше промислово розвинені і в них можна дістати працю, коли хто не має капіталу на підприємства. Також думають англійці про іміграцію до Злучених Держав. Досі майже ніколи не була вповні вичерпана квота для Англії, яка встановлена на 65,721 річно. Упродовж війни ледве 5,000 англійців прибувало до Злучених Держав. Після війни до липня минулого року призначено для Англії квоту 26,610 людей. Одначе, на диво, ця квота не була в тому часі використана, мабуть тому, що не було кораблів для перевозу людей до Злучених Держав.

Недостача кораблів дається відчувати ще й тепер, і тому уряд не дуже журиться цим, що населення виїде в світ. Кораблів не стане ще на довший час у майбутності, а міжтим люди мусять мати харчі. Щоб їх придбати, населення Англії мусить приноровитися до відносин і осідати на ріллі та слухати розпорядків уряду.

В Англії є ще повно старшого населення, яке вже неспосібне до мандрівки у світ. Саме оце старше покоління є доконечно головною підставою розрахунків уряду при регіментації людей для поправи сільського господарства. Зарясь пухнути з голоду, воно радо піде на фарми. При допомозі уряду воно всетаки щось зможе осягнути.

Минулого тижня появилися телеграфічні вісті, що Англія хоче приняти до себе сотки тисяч українських і польських скитальців. Треба догадуватися, що вони найдуть приміщення саме на отих „преформованих господарствах. Досвід з Канади виказує, що українці знаменити піонірі в земельному господарстві. На цій підставі англійський уряд може рахувати, що українські поселенці станут їм тепер у пригоді при повоєнній розбудові сільського господарства в Англії.

Микола Чубатий.

За збереження духової спадщини Ф. Д. Рузвелта

Покійний президент Ф. Д. Рузвелт мав за свого життя багато прихильників, що його просто апотеозували, але теж мав і противників, що його безпощадно критикували. Таке саме є і нині, по його смерти. Це відношення до ідеології та до практичної праці Ф. Д. Рузвелта свідчить тільки, що покійний був індивідуальністю, що піднімалася понад рівень пересічного політика країни. Індивідуальности Ф. Д. Рузвелтові не відмовлять навіть його найзавзятіші противники, хоч критикують його і непогоджуються з многим з його діяльности.

Діяльність Ф. Д. Рузвелта, хвалена чи критикована, оберталася навколо двох його радикальних потягнень: навколо його соціяльно-економічних реформ, відомих під назвою Нового Розподілу (Ню Діл) та около його відношення до Совєтів і комунізму. Перша справа відносилася до внутрішнього американського життя, друга до його закордонної політики.

Реформи Нового Розподілу у своїй первісній формі правда не втрималися, одначе вони полишили многі тривалі зміни у соціяльній політиці американського уряду, що від них вже не може відступити навіть чисто республиканська адміністрація. Втручування держави у соціяльні й економічні справи громадян деколи стає прямо конечністю, особливо в часах економічної кризи.

Бисторонний глядач мусить признати, що соціяльно-економічні реформи Ф. Д. Рузвелта зеднали йому беззастережні симпатії широких мас, які вбачили в його особі правдивого оборонця простої людини. Вони вможливили йому зломити навіть десятками літ освячену американську традицію та бути вибраним аж чотирома наворотами президентом Злучених Держав.

Натомісць далеко більше оспорюваною є політика Ф. Д. Рузвелта щодо Совєтів, особливо в часі некавної світової війни. Противники Ф. Д. Рузвелта закидають йому потурування Совєтам, уступчивість супроти їх домагань, що різко йшла в розріз і з Атлянтійським Чартером і з його декларацією про Чотири Свободи. Противники покійного президента закидають йому, що саме його апізерство супроти Совєтів вможливило їм поширити свою владу аж в само серце середущої Европи, загрожуючи комунізацією цілій Европі, а може й світові.

У звязку з потурюванням Совєтам і в краю комунізм поширив свої впливи. Він просякнув в федеральний урядничий апарат, опанував деякі робітничі юнії та ховаючись під різні установи завдає різні удари демократичному ладові в Америці. Ця сторона діяльности Ф. Д. Рузвелта не добула собі в Америці більшої прихильности, навпаки, просовєтська політика Ф. Д. Рузвелта радше підкопала його симпатії, добуті соціяльними реформами в користь простої людини.

Чи ця просовєтська політика Рузвелта була викликана тільки хвилевими потребами війни та була б змінена по війні, чи вона мала стати тривалою політикою Америки, є справою спірною серед американського громадянства і на цім саме тлі повстала різниця поглядів серед духових спадкоємців Ф. Д. Рузвелта, яка розділила рузвелтівців на два табори.

Один табор очолює бувший місто-президент Генри А. Волес, другий дружина покійного, пані Елінор Рузвелт. Всі духові наслідники Рузвелта згідні, що соціяльно-економічні реформи Нового Розподілу є вартістю неоспоримою, натомісць відношення до Совєтів це справа, що розколола рузвелтівців на два табори, сформовані формально як завязки партій.

Та прийшли осінні вибори, а з ними провал демократів і перемога республиканців. Повстала загроза, що многі реформи Рузвелта станутъ тільки тимчасовим експериментом. Щоб зберігти духову спадщину Ф. Д. Рузвелта у внутрішній політиці Америки, його учні стали організуватися, щоби зорганізовано перетривати новий республиканський період американської адміністрації. Одначе таки зараз на початку вони поділилися на два табори, репрезентовані двома організаціями рузвелтівців, що появилися на американським горизонті майже того самого тижня. Одна з них назвала себе „Поступовими Громадянами Америки", друга „Американцями для Демократичної Акції".

Перша організація, зорганізована під духовим проводом Г. А. Волеса, вхлонула в себе аж десять дотепер існуючих організацій американських лібералів прокомуністичного наставлення. Дводнева конвенція тої нової групи в Ню Йорку стягнула на свої збори біля 300 представників того політичного напряму з 21 стейтів Америки. Побіч комуністичної партії є це зорганізована група американських совєтофілів та комунофілів. Програмою політичною тої групи є — зберегти в Америці реформи Нового Розподілу Рузвелта та його просовєтську політику. Замітне, що членство тої групи складається переважно з інтелігенції умово працюючої, бракує робітництва.

Друга група рузвелтівців „Американці для Демократичної Акції" відбула свій зїзд в перших днях січня в Ню Йорку під моральним проводом дружини покійного президента пані Елінор Рузвелт. В зїзді взяло участь правда тільки 130 учасників, але були це делегати, що мають за собою тисячі прихильників, бо це здебільша лідери великих юній, приналежних до обох американських робітничих федерацій — Американської Федерації Праці та Конгресу Промислових Організацій. Організація „Американці для Демократичної Акції" поставила собі за завдання теж боронити соціяльно-економічних реформ Ф. Д. Рузвелта в користь простої людини, одначе ця організація виразно відмежовує себе від комуністів та комунофілів, які з правдивим лібералізмом нічого спільного не мають, бо попирають совєтську тиранію, що відбирає людині всі права свободи та людської гідности.

Річ природна, що одна та друга організація зараховує себе до лібералів, одна та друга припускає собі право репрезентувати правдиву ідеологію покійного президента. Характеристичне, що навіть родина Ф. Д. Рузвелта поділилася поміж ці два доволі протилежні табори рузвелтівців. Вдова по Рузвелті та молодший син Френклін Д. Рузвелт Молодший пішли з протисовєтськими рузвелтівцями, знов старший син, Еліот Рузвелт, що недавно їздив до Москви, спричинивши трохи клопотів американській дипломатії, належить до табору просовєтських рузвелтівців.

Одних та других вяжуть поступові реформи през. Рузвелта, натомісць ділить їх відношення до Совєтів. Мабуть так буде, що соціяльно-економічні поступові реформи Ф. Д. Рузвелта останутъ постійною вартістю, натомісць його совєтофільство, вважатимуть річю хвилевою, конюнктурною.

Юлія М. Шустакевич.

ДІТИ

3)

П-ні Ч. як держала шклянку в руках, так і випустила її і аж присіла на крісло не-то з ляку, не-то із подиву. Мимохіть потерла рукою чоло і подумала: Боже мій, щож це робиться? Щоб скрити своє здивування, почала збирати розбите шкло.

Генрі чув себе якоюсь великою і дуже важною парсоною.

Бач — говорив — це ще не все, але я бачу, ви злякались...

Вона глянула на нього якось стурбовано, та втім дались чути голоси шкільної дітвори, що йшла на полудне до дому. Генрі раптом скорчився, очі неспокійно забігали і він сів. Підняв свою шапку і заговорив притишеним та приказуючим тоном: Тепер ідіть на двір, уважайте, як дітиська перейдуть, махніть мені рукою і я піду. Він подивився на мичик, що лежав біля печі, підняв його, перекинув з руки на руку і спитав: Чи я можу до вас прийти... може завтра?

Так так, Генрі, прийде. Ти хочеш мячик?

Ні — рішучо відказав. Тоні і Сем всеодно його відберуть. І він обережно поклав цю кругленьку забавку в кутку біля печі.

Але уважайте, ані слова нікому про це, що я вам сьогодня говорив, це — тайна!!

П-ні Ч. вийшла на двір, розглянулась, а коли бачила догідну хвилю, махнула до хлопця на знак, що вулиця порожна. Генрі у свою чергу оглянувся теж на всі боки, а впевнившись, що невидно нікого, поглянув на неї такими добрими очима, що мимохіть обоє усміхнулись до себе і з тим зелена шапочка помчалась стрілою.

Невідрадні думки.

П-ні Ч. не могла заснути. Настирливі думки одна за другою тірвожили її, дарма, що обертаючись на один і на другий бік, пробувала заснути. Здавалось, що ось-ось засне і позбудеться всего, та дарма. Генрі, Тоні, Сем та много таких дітох ставали перед нею, наче привиди, а там... о Боже! Вона в темноті широко відкрила очі. В неї теж два малі щеонуки...

І навіщо тієї війни — думала. Чому люди не можуть жити у згоді? Адже світ такий просторий, такий гарний! Культура світу так високо стоїть. Людські мозги натворили красу, вигоди, добра і... Вона тяжко думала, її мозок працював... Треба щось робити.

Видно, що так уже в природі є споконвіку: Де тільки твориться добро, там зараз зло осідає теж і творить свою роботу. Тоді починається боротьба. Добро старається виперти зло, а зло висуває собі з дороги добро, і котре сильніше, це й переможе. Які дивно! Правда, права сторона, рація не грають тепер ролі тільки сила; хто сильніший, той виграє! Вона зжахнулась... Не той виграє, що правий, раціональний, а той, що сильніший хоч і не правий!

Як же так? Родина, дім, церква, школа, це ж праві установи, вони ж працюють над тим, щоб виховати таких Семів, Генрів та Тонів на добро людства!... Де ж, звідкіля береться це зло?!

Ці діти з молоденькими невинними серцями, ховаються десь у ліску і поза плечі гуманітарних і моральних, релігійних установ, учаться розбишацтва!!

Звідкіля, як, чому?!

Чому той маленький Генрі не пішов сьогодня до школи учитись добру, а тільки пішов на якусь загадочну місію, на яку вислали його Сем і Тоні? І в тім згадала, як одного разу вона мусіла зміняти вулиці авто-бус і ждала на одній вулиці на долині міста, на якій виднілі великі написи „Бурлеск". Прохожі різного віку і пола минались сюди і туди. Декотрі як і вона ждали на „бос". Декотрі поглядали на яркі фотографії нагих жінок на виставі „бурлесків". Декотрі, переважно мущини підходили до віконця, купували тікет і йшли до середини. П-ні Ч. майже ніколи не бувала в цій сторони міста, аж сьогодня. Їй ніяково стало. Вона бачить на образі напів нагу красавицю в лежачій позиції а біля неї мущина в якого очі говорять про жадобу почувань, яким не повинно бути місця тут, на публичному місці.

Аж іде собі хлопя, мале, може йому десять - одинадцять років, і крадькома поглядає на ці модерні образи, встромивши палець в уста — думає. Про що ця невинна дитина думає? Які, інстинкти будяться в цій молоденькій душі? Хлопя спустило очі і відійшло повільним кроком.

Ніхто на його не зважає і ніхто ним не журиться...

Надїхав „бос", усі кому треба увійшли і відїхали, а п-ні Ч. остала. Вона глядить на хлопя. Ось воно знова підійшло до іншого образа і дивиться, то знов головку схилить і дивиться на кінчик свого черевика. До його підходить „чорний" і з двозначною підсмішкою говорить: Гарна — Гей?? І зареготався так безлично, аж прохожі зглянулись. Хлопя зникло як сполохана птиця.

Скільки таких і подібних місць існує, а скільки різних книжок, магазинів, з усякими кримінальними оповіданнями, сороміцькими образами, які попадаються до рук нелітної молоді і роблять собі в її душі сталий осідок, точать мов червяк молоденьку душу і роблять з неї каліку моральну.

І знова п-ні Ч. відвернулась, щоб не бачити цього, що прийшло їй перед очі серед глухої темної ночі...

(Дальше буде)

З. Порай.

Золотоверхий Київ — Столиця України

Джерело історичного життя Сходу Европи. — Животворчий ключ державницького і культурного буття усієї України. — Вічний свідок незломної сили і волі існування української нації.

Відродження.

Але ж, не зважаючи на всі удари руйнування, на всі, оголошувані цьому місту завойовниками присуди смерти, існує і діє якась велика і незломна животворча сила у цьому нашому першому місті. Ця сила робить своє і з руїн і знищення, мов фенікс із попелу, це місто відроджується, росте, могутніє і розгортається все знову і знову.

Зруйноване кримською ордою в 1483 р., а також 15 літ пізніше (в 1499 р.) місто заводить своє Магдебурське Право, силою якого вводить у себе самоуправу, власне судівництво, чекановання своєї монети і вільну торгівлю. Повстають славні київські церковні Братства, які відроджують релігійне і культурне життя, будують нові церкви, школи, академії, бурси, лікарні. Поруч Братств і самоуправи, чимало роблять для нашого першого міста українські гетьмани, а найбільше з-поміж усіх, незаперечно, Великий Мазепа. Друга половина 17 віку — це доба нового великого розквіту міста. Одначе, також цей період (доба гетьманського Києва) не досить нашою історією висвітлена і з'ясована, а, зокрема, не доведена до свідомости широких мас.

Ця доба кінчається 1709 роком, катастрофальною перемогою московського Петра І. над Україною. Видимим символом тієї перемоги була побудована в Києві Петром І. воєнна фортеця на Печерську, в якій був осаджений московський гарнізон, призначений тримати за горло це горде місто залізною жменею.

Господарська метрополія „контракти".

Енергія міста, в якому придавлено його політичну волю, повернулася у 18 і 19 вв. в інший бік. Київ починає розвиватися, як торговельна і промислова метрополія України. Будучи осередком хліборобської території, Київ переймає в 1797 р. від Дубна славні Контрактні Ярмарки, в яких зосереджується майже вся продукційна живучість і торговельні обороти хліборобської культури України. Ці славні у всій Східній Европі т. зв. „Київські Контракти", під час яких ішли обороти на десятки мільйонів золотих карбованців, що відбувалися щороку від 1. лютого до 15. березня, були не тільки торговельними подіями великого значення, але також точкою товариського єднання і життя великого світу в Україні. В ті тижні з'їздилося до Києва по традиції усе, що тільки мало хоч якесь ім'я і соціяльне значення: землевласники, купці, промисловці, верхівка державної та самоуправної адміністрації. Відбувалися великі прийняття, розваги, балі; в ті тижні розквітало у всій ширині також культурне життя міста: театри, концерти, виставки, тощо. Навіть большевики не змогли зломити цієї традиції і в 1923 р. були відновили Київські Контракти. Одначе, крім урядових трансакцій, большевики не зуміли їм придати давнього змісту; ввесь специфічний блиск імпрези відпав від неї безслідно. Про Київські Контракти треба сказати, що в половині 19 в. вони стали фінансовим і торговельним фундаментом під розбудову великої української цукрової промисловости. Іще, як специфічна риса імпрези, ці Контракти зв'язали з Києвом сільсько-господарське життя нашої Бесарабії до тієї міри, що через Київ ішов оборот без решти усіми продуктами цієї нашої провінції. З того часу повстав у Києві цілий бесарабський квартал; найбільший продуктовий базар міста і до сьогодні зветься Бесарабкою.

Багато наших земляків не знає до речі, таких фактів: Київ є найбільшим переробним центром тютюну України; в 1939 р. було в місті 19 тютюнових заводів, фабрик цигарок, а особливо — махорки. Київ має 17 найбільших збіжевих млинів України з річною потужністю, майже 2 мільйонів тон перемелу. Далі: біля 15 сталеварень та залізних заводів, цукрові рафінерії, спіртзаводи, низку скляних гут, гарбарень, фабрик взуття, мебелів, тощо. Київ посідає найбільші в СССР фабрики гідровлічних пресів для хромування шкіри, окремі заводи для виробництва збіжевих елеваторів. Врешті, Київ має велику пристань, через яку йде транспорт і обмін дібр на сотні тисяч тон.

Сілует столиці.

Місто саме по собі є, без жадного перебільшення, топографічно одним з найкращих у світі. Київ має фантастичні зорові перспективи. Це помітно вже на самих підступах до міста. Говорять багато, напр., про ню-йорський Бродвей (по нашому Широку Вулицю). Але ж, коли від Заходу в'їздкати до Києва, в'їздкаєте колишнім Берестейським Шосе (зараз Шевченківським Бульваром) шириною, пересічно, на 50-60 метрів, який простою стрілою тягнеться до самого центру міста довжиною щось біля 10 кілометрів. Київ має другу подібну Велику Васильківську, яка виводить також простою, широкою, довжиною на кілька кілометрів шосою з центру міста на Південь. Якщо ж прибуваєте до Києва зі Сходу і спинитеся на бар'єрі Дніпра, перед Вами — хвилясті хребти київських гір, а на горах сілуеті десятка веж, дзвиниць, церковних куполів і бань, вид, що немає подібного в цілому світі.

Хто з українців хоч раз у житті не стояв на Володимировій горі і не дивився на лівий берег Дніпра, перед ким не розгорталася безконечна панорама Лівобережжя з вільним поглядом на десятки кілометрів у синю далечінь, хто не бачив звідсіль муравлища промислового і торговельного Подолу — той не бачив України, не був у її серці.

Не тільки Рим побудовано на 7-ох горбах. Розташування Києва на його горах об'єктивно багато цікавіше і більш мальовниче. Має свою славу „святе місто" католицького світу Ватикан. Але має свій величний чар наш Печерськ, місто церков і манастирів, що до нього, може крім одного Афону, немає у світі другого подібного. Щороку приходило (і ще приходить) біля 250,000 паломників рятувати душу у нашому „святому місті". Як не били по ньому Андрій Боголюбський, Батій, кримські хани, поляки, німці, большевицька революція — Печерськ стоїть, і, віримо буде стояти, як доказ і свідок незломної культуро-творчости українського духу.

Кияни не жаліли простору на будову міста. Усе пляноване з розмахом, широко, на виріст. В порівнянні з Києвом — Львів архітектонічно вузький і тісний, немає зелені. Багатство дерев Києва придає нашій столиці особливого чару. Влітку ціле місто, дослівно потапає в морі зелені.

Ви нікуди не можете піти в Києві, щоб багато дечого не побачити. Звідусіль є якась і на щось перспектива. Це одно з тих рідких міст, що вас не задушує у своїх мурах, а дає вихід думці і поглядові. З другого чи третього поверху безлічі будинків ви бачите найменше четвертину, або й половину міста, а також завжди якусь частину свого кварталу. Через те сілует міста міняється постійно, дає завжди нові і несподівані вигляди.

Відверта книга віків.

Є що оглядати в нашому Києві. Він, як відверта велика книга, в якій можете повільно перегортати сторінку за сторінкою — століття за століттям. Як у віковій геологічній побудові кладеться тут верства на верству, — і кожна вулиця, кожен куток має своє значення, свою історію, свої спогади і свій питомий чар.

Але це місто не живе тільки одніею старовиною; воно не посідає тільки настрою музею, як напр., багато старих німецьких міст, що заки були розбомблені. Київ будує і наверстовує далі все нові слої і поклади. Воно старовинне, але в дечому і дуже модерне; на ньому лежить патина тисячоліття, але що крок — наскрізь модерні і наймодерніші влаштування. При тім цікаво, що ця суміш не разить, не б'є в очі, зливається в одну гармонійну, вирівняну цілість.

Напр., з ганку чудового, мов цяцька, храму св. Андрея, побудованого у розкішному рококовому стилі Растреліем в 1744-1767 рр., отже, з місця з якого, згідно з переказом, св. Андрій випророкував, що на цьому місці стоятиме колись велике місто, можете оглядати влітку, далеко в низу на Дніпрі, на пляжі мальовничого Труханового Острова, натовп купальників, справжнє муравлище, мов на флоридському Палм Бічу. Київські дівчата зрештою, глава сама для себе, що залюбки „сонцюються" у дуже відважних купальних костюмах, ні трохи не тривожачись тисячоліттями споминами міста, а живуть сьогоднішньою дниною.

Кілька кроків віддалі від історичних, овіяних легендами, Золотих Воріт, побудованих у 1037 р., рештків оборонних мурів міста, з яких залишилися сьогодні ще тільки бічні стіни, стоїть величава будівля оперного театру, в якому місто плекає на високому рівні оперне мистецтво, до речі, театру, в якому був у царській ложі застрілений фанатичним революціонером в 1911 р., відомий міністер Столипін.

Високо над містом королює Печерська Лавра, найславніший, найбільш почитаний монастир Сходу Европи. Згідно з переказами монастир був заснований св. Антонієм та Іларіоном в середині 12 віку. Монастир був первісно побудований з дерева, але в 1240 р., спалений Батієм. Відбудований пізніше знову з дерева і знищуваний ще кілька разів, простояв аж до доби гетьмана Мазепи, який звів могучі кам'яні вежі і стіни. У печерах Лаври лежать засушені тіла монахів, та інших знатних людей, м. ін., першого діепис ця України Нестора, а також легендарного Ілії Муромця.

Але ж з холодного клімату печер попадаєте взимку до багатьох старих будівель, які огріваються одним комунальним центральним огріванням, яке звільна обіймає з одного осередку все місто.

(Кінець буде)

З Театру і Музики

КОНЦЕРТ ДОННИ ГРЕСЬКО В НЮ ЙОРКУ

В понеділок, дня 3-го лютого, девятнадцятьлітня канадійсько-українська скрипачка Донна Гресько дала свій перший професійний концерт в ню-йорській Тави Гол. На програму концерту склались:

I.

Tarcini-Kreisler: Le Trille du Diable.

II.

Wieniarski: Concerto No. 2 D minor
Allegro moderato
Romance
A la Zingara.

III.

J. S. Bach: Sonata in G minor
Adagio
Fuga
Siciliano
Presto

IV.

Saint-Saens: Introduction et Rondo Capriccioso.
Chopin-Milstein: Nocturne.
Aaron-Copland: Hoe Down from "Rodeo".
Ravel: Piece en forme de Habanera.
Pablo de Sarasate: Introduction te Tarantella.

Виступ Донни Гресько можна сміло назвати тріюмфом молодої артистки, що повністю виправдала сподівання публики і теж суворі вимоги нюйорської критики.

Програма концерту не була легка, але бездоганно дібрана. Вона складалася з двох частин, перша з яких була призначена більше для фахових знавців і критики, а друга для пересічного слухача. Для характеристики самого виконання концерту згадаємо тільки загально: Донна Гресько своєю досконалою технікою гри, з її ідеальними пяніссімами, чудовими виконаннями пасажів та прямо неймовірною чистотою тону в найскладніших тонаціях з одного боку, а глибоким чуттям, вложеним у виконувані мелодії з другого, цілком заслужено збирала бурю оплесків під час концерту і високі признання після нього.

Велика заля Тави Гол з приблизно 1,500 місцями була виповнена вщерть. Між прибувшими були теж батьки артистки, що в тій цілі приїхали з Канади, посадник міста Вінніпегу, якого Донна Гресько є протеговано̂ю, та багато видатних американсько-українських громадян з Ню Йорку та інших місцевостей. З признанням треба згадати, що власне американські українці, які становили, можливо, біля двох третіх публики, причинилися теж до загального тріюмфу своєї славної землячки.

Концерт зачався в год. 8:30 вечора і тривав дві години. Піднеслася куртина і на ярко освітлену сцену, з фортепяном по середині, вийшла Донна Гресько. В перших її рухах не так спостерігалося, як вичувалося деяке хвилювання. Але воно швидко зникло й вона певно, вправно і легкою рукою видобувала зі скрипки найшляхетніші тони. Під час її гри, на залі ніхто ані не ворохнувся, тисячна маса народу справді виглядала наче зачарована. Але з тим більшою силою роглягались оплески після закінчення кожної точки програми. Деякі підносились з місць, ще інші в нівому одушевлені грою більше самі до себе, чим для інших повторювали несміливо слово „браво", наче боялися, щоб голоснішим криком не прогнати тих чудових тонів, які все ще гомоніли у вухах, хоча скрипка вже мовчала. Після закінчення першої частини сцена перемінилась в город чудових квітів, серед яких найпишнішою була таки сама артистка.

Закінчення другої частини і тим самим концерту, приявні цілком не принімали до відома і довго невмовкаючи оплесками заставляли молоду артистку виконати ще три точки понад програму. Не одному сьогодні спухли руки, від оплесків, але не жалко. Концерт остаточно закінчено мелодією „Аве Марія" Шуберта і його можна вважати повністю успішним а дебют цілком щасливим.

Після концерту відбулося для запрошених гостей прийняття, що його дав в честь Донни Гресько в готелю Пієр в Ню Йорку посадник Віннипегу Гарнет Колтер.

Концерт відбувся під фірмою Нейшинел Концерт енд Артіст Корпорейшин.

ПОСТАВИТИ АТОМОВУ БОМБУ ПОЗА ЗАКОНОМ!—Такої думки є сенатор Джан В. Брикер. Доращкує з тим поспішатись, бо незабаром не буде ніякої тайни з атомовою бомбою, а це означатиме війну.

ЖАРТИ

Лік для забуття журби.

Засумований чоловік входить до аптеки і каже поважно: „Чи можете дати мені якийсь лік, щоб я міг звільнити мій ум від смутку і важких споминів?"

Аптекар притакнув. Він приготовив мішанину з хініни, рубарбу і соли епсом, а до того додав ще трохи олію кастор і передав покупцеві. Цілий тиждень опісля цей чоловік не міг думати про ніщо інше, як лише про те, щоб позбутися наслідків уживання цеї мішанини...

Самопевність.

— Послухайте но, чоловіче, що оцей чудак говорить сам до себе — каже жінка, показуючи на старого віком бродягу, що переходив поприни на вулиці.

Чужинець мабуть почув замітку жінки до чоловіка, скинув капелюх, вклонився їй і каже:

— Не гнівайтеся, пані, але я мушу хоч колись порозмовляти з якоюсь розумною людиною.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА: ЛИСТИ ДО:

4868. Довгань Михайло від Довгань Теклі з села Жарків, Броди.

4869. Мазурчик Івана, Катерини і Софії з с. Солушів, Сянік, від Мазурчик Нестора.

4870. Гонта Евдокії з с. Паушівка, Чортків, від Жизномирський Зеновія.

4871. Пилип Олекси від Пилип Павла.

4872. Ковальчук Анни з с. Чаниж, Камінка Струмилова, від Ґрещук Катерини.

4873. Федан Івана і Ілька з с. Ляшки Довгі, Ярослав, від Тучак Василя.

4874. Шимоняк Дмитра з с. Мігова, Добромиль, від Шимоняк Федора.

4875 а). Максимчук Семена з с. Гайки від Ващук Йосифа.

4875 б). Сарахман Анелі з Отинії, Твардовський Йосифа з с. Грабич від Сарахман Василя.

4876. Яницький Михайла з Долини від Яницький Володимра.

4877. Кодиба Теофіля з с. Воля Велика, Любачів, від Кмець Анелі.

4878. Манько з с. Головечко, Турка, Бурчак Петра з села Струтин, Золочів, від сина Манько Миколи і дочки Бурчака Гринька.

В. 4879. Ковальчук Михайла і Катерини, Маюк Евгена, Калапаця Зосі, Ковалишин Михайла зі Скали, Борщів, від Щербань Володимира.

4880. Химка Анни з с. Селиска, Перемишль, від Химка Миколи.

4881. До рідник і знакомих з с. Пробужна, Чортків, від Маслянка Володимира.

4882. Єремієв Андрія Єфомович від Єремієнко Михайла.

4883. Грегарі Параскеви, Гринавецька Марії, Рибак Марії (Кубай) з с. Руда, Ходорів, від Мандрик Степана.

4884. Сімків Ольги з с. Станкова, Калуш, від Ждан Михайла.

4885. Задорожна Теклі, Полотнянка Андрія з Глубічка Великого від Полотнянка Мирослава.

4886. Перецький Володимира від д-ра Перецкий Августина з Тлустого.

4887. Цюрось Петра від Микитчин Катерини з с. Розваж, Золочів.

4888. Кавцун Івана, Гурак Івана з с. Семенівка, Городенка від Мороз Василя.

4891. Пекарські з с. Сапови, Підгайці, вд Гулида Анни.

В. 4892. Пришляк Івана з Бережан, від Майка Івашни.

4893. До рідник з с. Жашкова від Рудник Степана з с. Ясенівці, Золочів.

4894. Трантаєв Вілгелміни з с. Білостоку від Таврел Меліти.

4895. Фігель Антона від Закришка Ілька з с. Віся, Підгайці.

4896. До бувших парохіян з с. Рівня і Слобода, Калуш, від о. Червінський Івана.

4897. Бігун Дмитра з с. Беріг, Ліско, від Грендий Миколи.

4898. Лучків Параски (Скільська) з с. Березів Виж., Коломия.

4899. Пришлівський Михайла від Вусович Марії (Затонська, з Грималова, Скалат.

4900. Банацук Василя від Захарчук Сергія з с. Півчанок.

4901. Лившиц Ицель Берковичь від Зборовська-Юдина Ірини з Уманя.

4902. Пристащ Івана з Заслава, Сянік, від Новак Івана.

4903. Саврун з с. Гординя Шлях., Самбір, від Березницький Ярослав.

4904. Конзельська Теклі (Непек) з с. Томашівці, Калуш, від Конзельський Йосифа.

4905. Оконь Михайла від Конопацький Павла з с. Оріховець, Скалат.

4906. Маслій Яги, Микитович Михайла від Гук Антона з с. Черниліівка, Скалат.

4907. Прядка Михайла і Гриця від Прядка Гната і Рудольфа з с. Волохате, Ліско.

4908. Швайко Михайла від Колесар Івана з с. Прислопа, Ліско.

4909. Альбовшая Параскеви від Міненко Афанази.

4910. Боер Фреда від Ікацук Миколи.

4911. Буч Георгія і Джека від Селідявкин Петра.

4912. Цяпало Анни від Цяпало Петра.

4913. Де Ліврон Катерини і Головачев Галини від Фененко Йосифа.

4914. Дучемінський Марсела від Дучемінський Володимира.

4915. Федів Анни (Конач) від Конач Володимира.

По інформації писати до:
United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

В ПАМЯТЬ ПОКІЙНОГО ПРЕЗИДЕНТА, Ф. Д. РУЗВЕЛТА. — Цей бюст, що його маємо перед собою, представляє покійного президента, Френклина Д. Рузвелта, і є поміщений тепер у Гайд Парку. Зправа бачимо Гліба В. Дерушинського, скульптора, що вирізьбив цей бюст на замовлення юнії Інтернешенел Лейдіс Гармент Воркерс. Зліва є п-ні Елінор Рузвелт.

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

З похорону на сироти і скитальців.

Дня 29 січня 1946 померла бл. п. Евдокія Кардаш, члениця Сестриитва Любов, відділ 37 У. Н. Союзу, проживши 63 років. Походила з села Псари, повіт Рогатин, Західна Україна. Покійна була одною з основниць сестриитва і першою секретаркою, а уряд цей сповняла кількома наворотами. Брала теж живу участь в народнім житті, давала жертви, а свою дочку і трьох синів виховала на гарних громадян, що теж беруть участь в громадськім життю. Як тіло покійної лежало в погребовім заведені, то прибуло повно людей, щоб віддати їй останню прислугу і так було на похороні в церкві й на цвинтарі.

По похороні зійшлися родина і члениці сестриитва Любов і Дочок України до салі Українського Народного Дому, де теж згадали покійну не злим тихим словом. Між іншими забрав слово гром. Стефан Могила, переповів краші моменти з життя покійної і просив зібраних, щоби з цеї нагоди зібрати відповідну жертву на сироти і скитальників. Збіркою занялися від сестриитва Любов Анна Пограничча, а від Дочок України Анна Слободян.

Жертвували: Василь Кардаш, Г. Дорош і Ю. Атаманчук з родиною по $5; по $2: П. Сташко і Т. Луняк; по $1: С. Могила, А. Пограничча, А. Слободян, М. Барболяк, Г. Налепа, А. Полянська, п-ні Тух, п-ні Лабунська, П. Чечель, п-ні Бушка, П. Яворська, Г. Рудніцький, Е. Ковальчик, Е. Мамчак, М. Гульник, П. Рудніцький, С. Кобрин, Л. Крайц, В. Кардаш, Ф. Мелен, М. Мегло, М. Гуль, І. Кіцецюк, п-ні Урбан, К. Дурка, Г. Яськів, Д. Кобрин, М. Герета, А. Корнтко, п-ні Драпаник, п. Крейн. Решта дрібними жертвами. Разом $55.

Збірку передано до Центрального Комітету Українських Національних Організацій в Елізабет, Н. Дж., для висилки до Злученого Українського Комітету у Філяделфії, Па.

Анна Пограничча,
Анна Слободян.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх членів, що місячні зборн відбудуться в неділю, 9. лютого, в гали церковній, в годині 4. попол. точно. Просимо члениць явитися на означений час, бо будемо мати важні справи до вирішення. Буде справа балю. Взиваємо приєднувати нових членів до Союзу і Сестриитва, а отримаєте за це нагороду. — За уряд: Евдокія Геруля, предс.; Анастазія Грицак, кас.; Марія Ходак, секретарка.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори Тов. Зап. Січи, від. 75, відбудуться в неділю, 9. лютого, точно в 1. год. попол. в салі У. Н. Дому при Мартін ул. Подаємо до відома членам, котрі залягають з місячними вкладками, що на будуче за нікого не будемо висилати грошей до гол. канцелярії. — За уряд: Р. Вазик, предс.; І. Слупецький, кас.; М. Присташ, секретар.

ТОЛІДО, О. — Бр. св. О. Николая, від. 167, повідомляє всіх своїх членів й члениць, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. лютого, в 2. годині пополудні, в місци де звичайно. Даємо до відома, що члени з від. 165 згодилися на нашу пропозицію й вибрали від себе комітет, котрий прийде на наші збори, тому просимо наших членів прийти на збори громадно, щоби ми могли разом ту важну справу обговорити й полагодити як належиться. — Уряд.

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Бр. св. Вас. Великого, від. 364, відбудуться в неділюш 9. лютого, в годині 2:30 пополудні, в Українськім Домі, 3161 Іст 93. вулиця. Обовязком кожного члена є бути на зборах, бо маємо важні справи до вирішення. Довгуючі члени повинні вирівнати свій довг як також за діти. — Уряд.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. У. Н. Союзу, від. 292, подає до загального відома, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. лютого, в годині 1:30 пополудні, в гали У. Н. Дому при 4655 Мартін ул. На ці збори обовязково повинні явитись усі члени. Багато членів не заплатили в січні. — І. Форись, предс.; І. Андрусевич, кас.; П. Кізель, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 467, відбудуться в неділю, 9. лютого, в год. 1:30 пополудні, в галі церковній. Просимо всіх членів явитись на збори та вирівнати свої вкладки. Буде звіт з підприємства і важні справи до порішення. Не забуваймо приєднувати нових членів до Союзу і Товариства. — За уряд: Бабій, Песко, Дмитрів.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Тов. Укр. Січ, від. 39, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. лютого, в годині 3-тій пополудні, в У. Н. Домі. Просимо членів явитись на час. — За уряд: О. Шмокалюк, пр.; В. Осохівський, фін. секр.; І. Пігуляк, кас.; А. Яворський, рек. секр.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 182, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. лютого, в годині 2. пополудні, в гали укр. прав. церкви, 45-47 Говп Еве., Пасейк. Просимо членів прийти на збори, бо є тов. справи до полагодження. Довгуючих членів просимо прийти і вирівнати свої залеглости. — І. Живіцький, предс.; Г. Яськів, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє своїх членів і члениць, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. лютого, в 12. год. в полудне, в Домі Відділів У. Н. Союзу 841 Норт Вестерн Ев. — Т. Шпікула, секр.

ФРЕНКФОРД, ПА. — Отсим подаємо до відома, що звичайні місячні збори Тов. ім. Вітовського, від. 268, відбудуться в суботу, 8. лютого, в домі Укр. Горожан на Вакелінг вул., початок зборів 7:30 вечером. — Уряд.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. Любов, від. 45, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 9. лютого, та що єдуже важні справи до полагодження. Тому всі члени конечно повинні явитися. Також всі повинні принести гроші за вислані тикети. — М. Дубас, предс.; А. Гарасим, кас.; М. Ю. Сеник, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Тов. Мир, від. 324, відбудуться в суботу, 8. лютого, в год. 8. ввечір, в домі Укр. Громади, 800 Н. 23. вул. Просимо всіх членів прийти на збори обовязково, бо буде вибір уряду на 1947 рік. — Г. Бучко, секр.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ПОШУКУЮТЬ

Д-р ОЛЕКСАНДЕР ЙОГАННЕС БОЖИК з Дрогобича і САНЯ НІКОЛОФ з Болгарії пошукують родину **БОЖИК і ПАНЧУ НІКОЛОФ.**
Голоситись до:
Mrs. MARY OMELAN,
1944 Church Street,
Philadelphia 24, Pa.

Василь Сокаль пошукує брата **Йосифа,** котрий виїхав 1918 р. з с. Мелничне, пов. Турка над Стрийом. останній лист писав 1938 р. Прошу зголоситися на адресу **Сокаль Федір,** 295 D. P. Assemble Centre Rosalie Camp, 800 Control Unit. B.A.O.R. Via Great Britain

ПОШУКУЮТЬ:

Сисин Степан — брата **СИСИНА ВАСИЛЯ** або **СИСИН МАРІЮ,** зі села Вишів, Старосамбірського повіту.

Зубрицький Василь зі села Дорожів, Сибірського повіту, братів: **ЗУБРИЦЬКОГО КАСЯНА (Chas Zobicki)** правдоподібно в Шікаго, та **ЗУБРИЦЬКОГО СТЕПАНА (Zubar Steve)** якого місце замешкання невідоме. Той же Зубрицький Василь пошукує **СТАХА і МАРІЮ ЗАБЕТКО** та інших знайомих зі села Дорожова. Дорожівчани, обізвіться!

Тиховський Василь зі села Михновець, Турчанського повіту — **ВАСИЛЯ ПИСИЛА** з тогож села.

Федчук Богдан — **ФЕДЧУКА СТЕПАНА,** правдоподібно в Алберті, Канада.

Макар Сушко — дядька **КОНОНА БІЛИКА,** правдоподібно в Hearth River, Канада, та **ФІЛЯРЕТА ОГІНСЬКОГО.**

Антін Ярема зі Старого Самбора — **БАНДУРУ КАТЕРИНУ та КОМАРНИЦЬКОГО ЙОСИФА.** Бандура Катерина мешкає в Ню Йорку, а адресу Комарницького знає нотар Джюжинський Юзеф в Union Springs.

Матвіїшин Іван та Марія — **РИМНЯКА МИХАЙЛА,** правдоподібно в Пітсбургу, і **ПРОГОНЯКА МИХАЙЛА** теж у Пітсбургу. Пошукує цих самих осіб **Марія Римняк** д. Петра і Розалії, народжена 5. червня 1911 р. в Morgentau, Facty Country, U. S. A.

Дрималовський Семен — батька **ДРИМАЛОВСЬКОГО ДМИТРА,** правдоподібно в Feeldon, Illinois.

Демура Іван зі села Верхамля, Новосандецького повіту — **ДЕМУРУ ІВАНА** з тогож села. Пошукуючий є сином брата Михайла.

Дроздовські з Бучаччини—**о. ДУДРУ МАРКА Ч.С.В.В.**

Скибіцька Йосифа д. Миколи — **ПЕТРА та ІВАНА ЖУЛКОВСЬКОГО** з Грималова, правдоподібно в Detroit.

Буката Йосиф — **КАЛИНЮКА СТАХА і ЙОСИФА,** правдоподібно в Ню Йорку, та **АНТОНА ГНАТИШИНА,** правдоподібно в Buffalo.

Всіх заінтересованих прошу звернутися на таку адресу:
Mr. WOLODYMYR SHEMERDIAK
1112 N. Hoyne Ave., Chicago 22, Ill.

ТАРЗАН, ч. 1532. Природа загрожує.

THE APE-MAN THREW A STICK AND THE COWARDLY HYENAS SLUNK INTO THE UNDERBRUSH.

TARZAN RECOGNIZED THE APE AS MUGAT, A MEMBER OF THE TRIBE THAT RAISED HIM AS A BOY.

WHILE DRESSING MUGAT'S WOUNDS WITH HERBS, TARZAN HEARD NEWS OF HIS OLD FRIENDS.

HE WAS FILLED WITH A LONGING TO REVISIT HIS BOYHOOD SCENES—

...AND NEXT DAY, WHEN MUGAT WAS STRONG ENOUGH, THEY STARTED UP A CANYON—THE SKY WAS PECULIAR; THE QUIET OMINOUS.

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Малпочоловік кинув патиком і труслиі гиени поховалися у корчі.

Тарзан подибав малпу Мугата з того роду, що виховував його в дитинстві.

Коли Тарзан перевязував рани Мугата і прикладав зілля, він довідався дещо про своїх давніх приятелів.

В ньому розбудилася туга відвідати місця з його дитинства...

а наступного дня, коли Мугат прийшов трохи до сил, вони пустилися провалом... Небо було як звичайно, а тишина зловіща.